

سپبهری سهر په رده ی پشت په نجه ره

ثایا سهرانسهری ژیان چیرۆکی گالته،
قسه ی بن شری باورپینه کراو و گه و جانه
نییه؟ چیرۆک ته نیا ریگا هه لاتنیکه بۆ
ناره زووه به دی نه هاتووه کان.
ناره زووه هایه ک که پیی نه گه ییشتوون.

سادیق هیدایهت

هه موو شه ویک له ژووره به تال و سهرده که مدا روو له ته نیا په نجه ره به ک که په یوه ندی من و دنیای
ده ره وه یه، له سهر ته نیا کورسییه که م، له پشت میزیکه بچکۆله وه داده نیشم. له سهر ته ختی خه وه که م
دانانیشم، نه ک له بهر ئه وه که شق و شره و بۆ دانیشتن له بار نییه، به لکوو چۆن ناتوانم دهستم له ژیر
چناکه م دانیم. وه کوو زۆربه ی شهوانی دیکه چاوه روانی سپبهری ئه و ژنه م که ژووره که ی له وه بهری
هه وشه که وه به رانه بر ژووره که ی منه، که بکه ویته سهر په رده ناسکه که ی پشت په نجه ره که و دیسان تا
شه ویکه دیکه وون ببی.

سپبه ره که ی که وته سهر په رده که. ئه مجاره هات په رده و په نجه ره که ی نیوه کراوه به جی هیشت. گهرمه
منیش ده بی په نجه ره که م بکه مه وه. عاره قه م کردووه. گهرما وه کوو دوژمنیک له ژووره که مدا که مینی
کردووه. وه کوو هه میسه نه کرا رووی بینم. رووناکی له پشت سهریه وه یه. قژی کورته و کز و بالابه رز
دیاره. له گه رانه وه ی لای په نجه ره که وه کاتیک گه ییشته ژیر چراکه، زانیم کراس خه ویکه ناسکی
له به ردایه. به هیوای گه رانه وه ی بۆ داخستنه وه ی په نجه ره که و دیتنی روومه تی له شوپتی خۆم مانم
گرت. سهر بزئوی بی هۆ.

ویستوومه ئەم ژن یان کچه ببینم، بەلام من سەلاتی بەیانی لە مالا دەچمە دەرەووە و ئەو شوو دەرەنگان دیتەووە. دیارە ئەویش وەکوو من تەنیا. چەراکە ی نیو سەعات روۆشنە و دوایە دەیکوژیتیتەووە. من لە قاتی پینجەم و ئەویش لە خانوووەی بەرانبەردا هەر لەو قاتە. لە نیوانماندا هەوشیکی چەند میتری هەیه کە کانتینی زبلی تیدا دادەنێن. خانوووەکان هەشت قاتن و من لە پەنجەرە ی ژوووە کە مەووە ناتوانم ئاسمان ببینم. دیواری بتونی و ئەو پەنجەرە، دیمەنی هەمیشەیی منە. ئەم پەنجەرە هەموو پەنجەرەکانی بوو من کردوو بە رەمزیک. رازی ژبانی پشتیان. شەوانە کاتیک لە تەنیا ی وەرەز دەبم، دەچم لە کۆلانەکان، دەسووریمەووە و جار جار سەر هەلدینم کە پەنجەرەیک ببینم. پەنجەرەکان، هەموو کاتیک چوارگۆشن، هیندیک رووناک و هیندیک تاریک، یەک رووت و یەک پەردەدار. پەردە ی گۆلدار، سادە، شین، سوور، زەرد یان سپی. پیرەژنیک گۆلدانیک ئیشکی لە پشت پەنجەرە کە ی داناو. لاویک پوستریکی چەسپاندوو بە شیشە کە یەووە. لە پەنجەرەیکەووە لوستریکی گەورە کە بە میجە کەووە هەلاووەسراو، دەبیندری. دەبی خاوەن مالا کە عەرەب، کورد یان تورک بی. لە ژووویکی دیکەدا تەنیا رووناکیەکی شین پرتە پرت دەکا. تەواشای کام بەرنامە ی تەفیزوون دەکەن؟ خەیاڵ دەمباتە یەک بە یەکی ژوووەکانەووە. پەنجەرەکان دەریژە ی ژبانی دەروونی ئیمەن. نازانم ژوووە کە ی بەرانبەرم چەند پەنجەرە ی هەیه، بەلام من هەر ئەم یەک پەنجەرەم هەیه. ئەگەر لە نیو چوار دیواریەکی تەنگی وەکوو ئەم ژوووە ی مندا گیر بکە ی، زیاتر پەنجەرە ی دەروونت دەکە یەووە. دیارە ئەگەر شتیکی تیدا بدۆزییەووە.

هەتا برۆمە دەستبەتاو کە لە نیو رارەووە کە دایە و شەریکە بەشە، و لە گەل پیرەمێردی جیرانماندا قسەیک بەکم و بگەریمەووە، هاوسنی بەرانبەرم پەنجەرە کە ی داخستوووە و چەراکەشی کوژاندوووە. هیندی جار شتی بی مانا دەبیتە ئارەزوویەک و پینەگەیشتنی دەبیتە خەمیکی بی مانا تر. ئەمەش نیشانە ی بوونی خەمیکی گەورە ترە کە دەیشارینەووە و ئەوانی دیکە دەکەینە بەهانه بوو خوراندنی ئەو برینە کۆنە. من و پەنجەرە کە ی بەرانبەرم رەنگە هەر ئەم پە یووەندیەمان هەبی. دەلین ژبان بوو خۆی دەرواا نە، دەوروبەرە لە گەل خۆی دەتبا. من ناتوانم ئەو پیرەمێردە کە لەسەر تەنیا کە تی نیو دالانە کەدا دانیشتوووە، نەدیو بگرم. ئەو چەندین سەعات لەوئ دادەنیشی، دالانە کە پەنجەرە ی نییە. گۆپینکی کەم شەوق رووناکیەکی نیووە گیانی پیندا دەپاشی. ئەو سەری دادەخا و یەک بینگ قسە دەکا. من لە ووشەکانی تیناگەم. رەنگە بوو خۆشی نازانی چ دەلی. لە تەنشتی دادەنیشم، جگەرەیکە کی بوو هەلدە کەم، بە بی ئەووە چاوم لینکا، وەری دەگری، ئەو چاوە لە هیچ کەس ناکا. نیوی چییە، چکارە بوو، چۆن ژبانی دەگوزەری، ئەم خەمە قوولە بی سنوورە چ بوووە کە ئەوی بەم روژە گە یاندوووە؟ لانی کەم من نازانم. بیدەنگی زمانی دەروونی ئیمە یە و گوتی بی ئامانج بیدەنگییەکی دیکە یە.

وەکوو هەموو شەوانیتر بوو پیاسە ی کوچە و خیابانان دەچمە دەرەووە. لە بیستنی دەنگیکی لەناکاو دادەچلە کیم "تەتۆ پشیلە کە ی منت نەدیووە؟" زوانی بە زۆر لە زاریدا دەگەری. لە دایمە سەرخۆشە بی

خانه و لانه كانه. دهيناسم. نيوى "زان" هه ر وه كوو ماناى ووشه كه. شره و پره كانى له كه لاهويه كى پشت مالى ئيمه دا داده نى و چادريكى كوئى به سهردا ده كيشى. جار و بار چهند روژيكي ون ده بى. كاتيكي ده گه ريته وه، هه تا سى چوار روژ له جى خوئى ناجوولئى. كاتيكي به خه بهر دئى، چهند قوپ شهرباب ده خواته وه و ديسان ده خه و يته وه.

- چ بووه ديسان؟
- به دوى دوسته كه مدا ده گه رىم. ئه و شه و نه هاتووه ته وه.
- دوستت؟
- پشيله كه م. خوار دنم بو هيتاوه... مياو... كاتيكي ده يخوا ملجه ملج ده كا.
- رهنگه چوو بيه ته ئه م مالا نه وه، يا خو چوو بيه ته ژير ماشينيكه وه.
- پشيله وه كوو مروفت نيه، ريگا گوم ناكا.

ده روا، له تر ليده دا و مياو مياو ده كا.

بريا منيش چاوه روانى پشيله يه ك بام.

ئه و كاته ي شه و خه والو باويشك ده دا و له كشانه وه دا يه و دهنگى به خه بهر هاتنى شار له دووره وه به ره گه كانى شاردا ده گه رى و ده گاته گويم، به رى ده كه وم. ده ركه ي ژووره كه م قفل ناكه م. شتيكى به نرخم نيه. ئه گه ريش كه سيكى له من هه ژارتر پهيدا بى كه يويستى به جله شره كانى من بى، با بيا.

هه تا بگه مه نان فروشييه كه ي سهر كوچه ي ته نيشت قه برستانه كوئه كه و پاروه نانيك بكرم و خوم بگه ينمه ئيستگاي ميترو، ئاسمان خو له ميشى بووه. له م مه و دا يه دا، زور جار ژنيكى لاو ده بينم كه له هه واي سهر د و بارانيدا كالسكه يه ك به په له به ره و باخچه ي مندالان ده با. هه ر جاره ش بير ده كه مه وه ئه و منداله ده بى يه ك سه عات زووتر به خه بهر هيترابى و به هه زاران قوربان و سه ده قه گوتن ساكت كرابى. بيخو دل م بو منداله كه ده سووتى. دا يكي ده بى كريكاريكى وه كوو من بى، چونكه له م سه عاته دا ته نيا ئيمه ي كريكارين كه ميترو و پاسه كان پر ده كه ين. كچه نان فروشه كه ش ده بى نيوه شه و هه ستا بى، به لام به روو خو شيه وه پيشوازي له موشته رييه كان ده كا.

له ئيستگه ي نزيك شوئى كار كه دا داده به زم. هه ميشه كافه يه ك له و نزيكييه وه هه يه كه قاوه و پاروه نانه كه مان به سهر پييه وه بخوين و دوايه له ژووره به ته خته دروستكراوه يكددا له پره له سه رمای شه و بوئى گه نيوى جلى كار، خومان بو شه رى ئاسنه واله ئاماده بكه ين.

ههتا من ئارام ئارام قاوه كهه بخۆمهوه، كرىكاره كانى دىكهش يهك يهك و دوو دوو دهگه. من ههه
ئهوهندهيان تىدهگهه كه باسى قومارى ئهسپ دهگه. خهلكى مهراكش و ئهلهجهزيره و تونس. وهكوو
كرىكاره كورده كانى دانىشتووى تاران، ههه پىنج و شهش كهس له ژووړىكدا دهژين. دىنه ئيره كه پاره
پهيدا گه. نيوه له قومارى ئهسپدا بدوړىتن و نيوه كهى دىكهشى ببهنهوه ولات بو ژن و منداله كانيان.
من بهلام هيج كويم نيه بو بگهريمهوه و كهسپش چاوهروانم نيه. ژووړىكم بو ته نيايه كانم به كرى
گرتووه و قومارى ئهسپشم پى خوښ نيه. بوئه كهس نايته هاوقسهه.

من له ناوهراستى دنياوه هاتووم. وهكوو ميليون ها مروفي دىكه، له زىدى خووم دهركراوم. زىدىك كه جگه
له سووكايه تى، ده مكوت و سهركوت، برسپه تى و ئهشكه نجه و زىندان و ئاواره يى و شه، خه لاتيكي بووم
نه بوو. مروقه كانى له ژير بارى درو و كلاو له سهه نان و جياوازي دانان و زولمدا پشتيان چه ماوه تهوه و
تواناى هاوار كردنىش له گه لوياندا شكاهه. ئهوى ئهوه جهه نه مه يه كه خواكه يان قهولى پىدان و ئهه
ژيانه نه گبه ته به هيوای به هه شتى دواى مردن تاقت دىتن. خه ونيكى درو كه هه ميشه خه لكان بهوه
خنكاندووه. من و هه موو ئهوانه ي دىكهى وهكوو من تهبعيدمان هه لىژارد. تهبعيد به ماناى نامو بوون له
هه موو، ههه چىك له دهو روبه زمانه. رهنجىكى هه تا هه تا يى كه ته نانه ت تووره ييشى تىماندا كوشتووه.
ئهرى من له ولاتى حوكومه تى قاتلان و زبلدانى دىنييه وه هاتووم. من له چوله وانى عه قل و لوژىك و
ئىنسانىيه ته وه هه لاتووم. گوى من پره له قاره، قارى بانگى قالاوه ره شه و عهه رى كهه و فىكهى
قه مچى. سهه رزه و نىك كه داره كانى دارى ئىعدامه و جوگه كانى خويناوى چاوى داىكانى داخدارى پىدا
ده چى. بهسه يان بازههه بللم؟

دهه وه "پارىس". بووكى شاره كانى ئوروپا. لانكهى كوتور، كوتورىك كه من و هه زارانى وهكوو من نه
ده ناسين و نه په يوه ندى به ئيمه وه هه يه. خيابان و كوچه و دوكانه كانه رازاوه كانى له دهورانى ناپلئونونه وه
هه تا ئىستا به ريشى هه ژاران و بى خانه و لانه كان پىده گهن. به ئىزافه ي رهستوران، كاباره و
قه حبه خانه ي ياساى. شارى ههوت قات كه له سهه زىراوه كان بىنا نراوه. زىراوه كان له قاتى چواره مى
ژير زهويدان و ريانى يازده مليون مروف ده بنه نيو رووبارى جوان و پر له گوواوى "سپن". رهنگه ههه
بوئه باشتري بون و ئودكلونى دنيا ليره ده فروشن. شارى دهوله مه نده جاكه شه كان و خو فروشه
هه ژاره كان. شارى بازارى ئه شغال فروشى هه فتانه و فروشيارى بى حهيا و موشته رى هه رزان كرى هه ژاره.
له وىته ي رهش و سپى هه نه رمه نده نيوه رووته كانى سهه سال له مه وه به ره وه، هه تا ميدالاي سهه ربازه كانى
هيتلير. قومومه ي سهه ربازه كانى تىزارى رووس و بوتينه كانى له شكرى فاشىستى ئىتاليا. له ميدالاي
لېنينه وه هه تا كلاوى ئه فسه رانى ئه رته شى سوور و سه عاتى به خه لى باوه گه و ره ي ژىترالى ئىعدام كراوى
حوكومه تى وىشى. له ترپچه ي ئىرانى و ماستى توركى و ترى ئه فرىقاي باشووره وه، هه تا گولى ژاكاوى
هوله ندى. تهواشا كردنى هه موو ئه مانه خو خلا فاندنى روژانى پشووى كرىكاره ماندووه كانه.

ئىمەى كرىكار دواى كار ديسانەوۈ سەرىك لە كافە دەدەين. ئەوان باسى كويىف كىردىان لە گەل قەجەكان دەكەن. من بەلام لەم جۆرە خۇشيبە دلم تىكدا دى. دەستىك ھەلدېتىم و پەنا دەبەمەو تەنبايە كەم.

ئەگەر ئەو نىگا نەبوايە، ئەم ژيانە بېوازە ھېشتاش ھەر ئەو بوو كە بوو، شتىك كە ھىج كات بىرم لىي نە كىرەبوو.

گوتى: من روېشتنى كاتى بەفربارىنم پى خۇشە! گوتم: من ھەموو كاتىك خۇشەم وىستوو.

بىكەو ھەنگاۋ دەنېن و بىدەنگ گوى دەدەين بە قرچەى بەفرى ژىر پىمان. من ھەست دەكەم لە ھەر ھەنگاۋ تىكدا گەرمتر دەبەمەو. ئىكسىرىك بە لەشمدا دەگەرئى. لە كويىەو دەھات، نازانم. تەنبا دەزانم، بوونى ئەو كە ئەم ھەستەى بەخەبەر ھىتاو. ھەستىك كە رەنگە بە سالان لە تۇدا ھەبووبى و لە شوپىتىكى زەينندا خەوتى. شتىك كە ھىستا نەمتوانبە لىكدا نەو ھەكى بۇ بىنمەو. جار جار لە تەنشتەو چاۋ لە نىورويىم دەكەم و دەزانم شەپۇلىكى نەناسراۋ لەگەل خۇيم دەبا. من زۆر جار ئەوم دىتوو، بەلام ئەم ھەستە داينەگرتبووم. رەنگە لەم چركەدا ئەوئىش بىر لە من دەكاتەو. شتىك كە پىشتەر نەبوو.

ئەمە ھەموو دلخۇشى من لە سالەكانى دوايدا بوو. ھىچكات نەمپرسى و نەمتوانى قوولايەكەى كەشف بىكەم. يەك ئان ئاۋرى داىو ھە و لە بىدەنگىدا چاۋى لە چاۋم مات بوو. چەند چركە زىاتر نەبوو، بەلام ھەر ئەم چەند چركە يە ئەوى لە زەينمدا ھەتاهەتايى كىرد. ھەر ئەو يەك ئانە بۇ تىكدانى يەك ژيان بەس بوو. دوايە بە بزەيكەو گوتى: لە شوپىتىك دانەنشىن؟ شەو درەنگ بوو، شوپىتى گەرممان نەدۆزىيەو. ھەلىك كە بۇ ھەمىشە لەدەست چوو. ناچار درىژەمان بە شىلانى بەفر دا ھەتا بگەبىنەو مالىو. ئەو رۆى و من تەواۋى شەو لە كوچەكاندا گەرام و پەنجەرە كوژاۋەكانم تەواشا كىرد. نازانم چەند جارى دىكە بەو شوپىتەدا رۆيشتەو كە لەگەل ئەو رۇبىووم و ھەولم دا شوپىن پاكانى بىنمەو. ئەوئەندە داخ بووم كە سەرمای دەنكە بەفرەكانم ھەست پىنەدە كىرد كە لە سەر گۇنام دەكەوتن. دەنكە بەفرەكان بى ئەنجام و سەرگەردان لەگەل با دەسوورانەو و نەياندەزانى لە كام خال بىنە خوارەو. ئەوانىش وەكوو من سەرگەردانى دۆزىنەو ھى شوپىتىك بوون.

لەو كاتەو ئەو بوو بە نمونەيەك بۇ دىتنى جوانىيەكانى دىباى من. شەوقى چاۋەكانى، رەنگى، بۇنى، جوولانەو ھى، ھەموويان بوون بە بېو ھى خۇش وىستەكانى من. ھىج شتىكم پى جوان نەبوو ئەگەر وەكوو ئەو نەبوايە. ئاخۇ ئەقېن ھەر ئەم خواستە ناديارە نەبوو كە وەكوو شەپۇلى دەنگ مرؤف دادەگرئى.

ئەو، شار، قەلا، دىبايەكى قەدەغەكراۋ بوو و من نەمدەويست ئەو دىبايە تىك بدەم. ئايا ئەگەر وا بوايە ئەم ئەقېنە نەدەكوشت. ئەمە نىگەرانبىەك بوو كە منى بىدەنگ دەكرد. ئەو ھەستى پەرەستنى لە مندا

پیکهینا بوو. پهرهستنیکی ناتاسایی، پهرهستنی شتیکی وه کوو هزریک. هرچند نازی ئەو نیگا و ئەو چیژه قوولەیی که لهو نیگا بردبووم تاکلایهنه بوو، بهلام من پئویستیم به بیرهینانهوهی ههزار جارهی ههبوو. ههمیشه و له ههر کوئی و له ههموو شتیکیدا ههبوو. جار یهک روانین بهسه که ههموو دهردیسهرهکانی دهرونی و سه‌رلیشیواوی فکری مروّف چاره‌سه‌ر بکا.

گه‌رانی شه‌وانه دهستی پیکرد. سیبه‌ره‌که وه‌ده‌ری نابووم. بی ئەوه که بی‌ری لیبیکه‌مه‌وه بهو شویتنه‌ی شه‌وه به‌فرینه‌که‌دا ده‌چووم و ئەوم له تهنشتم هه‌ست پیده‌کرد. ئەم ئەفینه بیخه‌وشه‌م ده‌په‌رستی. بیانوویه‌ک بوو بۆ ژیان، بۆ زیندوو مانم. ههر جار که ده‌مدیت، ههر ئەو روومه‌ته و ئەو ویتنه‌ی ئەو شه‌وه‌م ده‌دیت، بی هیچ گۆرائیک له ههموو ئەم سالانه‌دا، بهلام به بی‌رم ده‌هاته‌وه که من هیچ شتیکی له هه‌سته‌کانی ئەو نازانم و هیچ په‌یوه‌ندییه‌کی تایه‌تی له نیوانماندا نییه.

هیندی جار سه‌ریک له که‌لاوه‌که‌ی ژان ده‌ده‌م، ئەو به شه‌وان ناگه‌ری، چاوه‌کانی باش نابینن. ده‌لی:

- به‌لاوه‌تی له‌کانی زوخال کارم ده‌کرد. چهند سالیکیش له بارداگرتنی که‌شتی بووم. دوايه بوومه کریکاری پاپۆری باری. ههموو دنیا گه‌رام. ئاخری هاتمه‌وه لیره له‌نگه‌رم خست. خۆم و ئەم بتله.

- ژان! من ده‌لیم مروّف به ئەفین زیندوو، ئەگه‌ر ئەفین نه‌بی...

- هه... نه‌مسیو، مروّف به‌کوشتار زیندوو.

- من و تۆ خۆ ناکوژین، ها؟

- یه‌یکی دیکه ده‌کوژئی، ئیمه ده‌بخوین. بیرکه‌وه روژی چهند ملیۆن مریشک و گا و مه‌ر و به‌راز ده‌کوژن. روژی چهند که‌س به بۆمبا و چه‌کی سه‌رد و گه‌رم ده‌کوژری. چهند هه‌زار که‌س له لیکدانی ماشینی خویریدا ده‌کوژرین، سی هه‌زار مسیو، روژی سی هه‌زار ئینسان. ئەری مروّف به‌کوشتاره‌وه زیندوو مسیو، کوشتار.

ته‌نانه‌ت رابردوو ده‌وره‌کانی من له‌گه‌ل ئەودا تیکه‌ل ببوو. تیا ئەو هاو‌زادی من نه‌بوو؟ به‌لام من که باوه‌رم به بوونی هاو‌زاد نه‌بوو. ره‌نگه‌ هاو‌زاد له پیندا نییه و دوايه په‌یدای ده‌بی. ئەتۆ پینشوازی لئی ده‌که‌ی، دروستی ده‌که‌ی و بۆ ههمیشه تیکه‌لی ژیا‌نتی ده‌که‌ی.

ده‌لین ئەفین هیزیکه که مروّف خاوه‌ن ئافراندن ده‌کا، سه‌رچاوه‌ی به‌ره‌مه‌ ساکاره‌کانه، به‌لام بۆ من وا نه‌بوو. ره‌نگه‌ بۆ ئەوه ده‌بی هه‌سته‌که دوو لایه‌نه بی.

باورکردنی ئەم هه‌سته ده‌روونییه بۆم دژوار بوو. کاتیک له خۆت دوودلی ناتوانی بۆ که‌سیکی دیکه‌ی باس بکه‌ی. ده‌بی بیده‌نگ بی. ده‌نوسم، بۆ سیبه‌ری پشت په‌نجه‌ره‌که ده‌نوسم. چهنده باسی

دلته نگیه کانم بوی کردوو و ئەو نهیبستوو. ئەم سینه ره جیگای ئەوی بو من گرتوو تهوه. من له ریگای ئەم سینه رهوه ئەو دهبینم و به هوی وینهی له خه یالدا جیگیربووی ئەوهوه خۆم که شف ده کهم. و هه موو ئەم وهمانهش هه م راستن و هه م راست نین. ئەو له ناکاو رۆحی منی داگیر کرد و بی ئەوه که بزانی هه موو هه ست و نیستی منی پتچایه وه. تیشکی سیحراوی چاوه کانی بوو به شه رابی کۆنی ته نیایه کانی من.

من ته نانه ت ناتوانم ناوی بینم. ئەو ناویکی قه دهغه یه که ناتوانم بو که سی بلیمه وه. ئەو بو من شاری قه دهغه یه که ده روزه کانی بو هه میسه بو من نه کراوه ده مینتی. و بو سزادانی خۆم و بو ده رچوون له که وجیهه ک که رهنگه روو بدا ئاسنه کان به سه ر یه کدا ده کوتم. ئەو ته واو ئەو دلخوشییانه که مرؤفیک له گه لیان ده ژی، لی بیوه ری کردم. بیخۆ و پوچانی کرد و سینه ری خوی به سه ر هه موواندا، که زوریش نه بوون کیشا و خستیانیه نیو تاریکیه وه.

به خه یال وه کوو رۆژگاری مندالی، یا رهنگه ئەو کات که چیرۆکی رابینسۆن کروزۆئهم خویندبووه وه، ئاره زووم ده کرد له دوورگه یه کدا که هه یج که سی لی نیه له گه ل ئەو به ته نی ما بامه وه. دوور له هه موو گری و به نده کان و قه دهغه کانی ئەم ژیا نه گبه ته.

کاتیک که کار ده کهم، یان له گه ل که سی کدا قسه ده کهم، هۆشم له شویتنی دیکه یه. بیری ئەو ئازادم ناکا. له گه ل ئەو ده دویم. زور جار ئەوه ده لیم که پیم وایه ئەو چه زی لینه کا و هه میسه به رانه ره کهم پی سهیره، یا خافلگیر ده بی. من به خۆمدا دیمه وه و هه ست به شه رمه ساریه کی پر له چیتز ده کهم. من له ته ک هه موو شته کانی ده ور به رمدا سه باره ت به ئەو یان له گه ل خودی ئەو قسه ده کهم. ده لیم له کوئی که ته نیایه کهم له گه لت به ش کهم. یان ئەو کاته که بیتاقه تی سنوور تیده په ریتنی سه رم له سه ر شانت دانیم. که ی ئەو هه له پیش دی که رازه کانت بو بگیرمه وه و سۆزه ی تو بیسم و گوئی بده مه دهنگی پیکه نینت که ئارامی هه موو ژیا نم بی. نامه وی، هه یچکات نه مو یستوو به ر که مه وه که ئیستا له کوئی، نامه وی بزانی. نامه وی دیمه نیکی پر ئازاوه له تو بینم.

دیمه نه خه یالیه کانی پیش خه وتن، ئەو ئاره زوو خنکاوانه ن که ده مبه ن بو دنیا یه کی ئەفسانه یی. بال ده گرمه وه، له ئاسمانه وه بو زه وی ده روانم. ئەو له سه ر شانم داده نیم و له خسانی پیستی ئاره قه کردوو چیتز ده به م. له خه ونیشدا ئەم بالگرته وه دریزه ده دم، به لام خه ونه کانم هه موو کاتیک تالی و نا هۆمیدی پیه وه یه. که به خه به ر دیم هیشتا ئەو تامه تاله له زارمدا هه ست پیده کهم. بی ئەوه که چاو له نیو ژوو ره کهم بکه م، ده رکه ی قفل نه کراو به جی دیلم و له پلکانه کانه وه به ره وخوار ده بمه وه و خۆم ده ده مه ده ست سه رما و تاریکیه وه.

زۆربەى خەلک لە کاتى وا دا پەنا دەبنە بەر دۆعا و لالە لە خودا، بەلام من باوەرم بە هیچ خودایەک نىيە. باوەر بە ئەفین بۆ من بەسە. خودای موسلمانەکان بۆنى گەنيوى جەهاد دەدا. خودای مەسحییەکان بۆنى زۆرەملىی ميعمار و موهندیسەکان دەدا. خودای جوولەکە بۆنى خەيانەتى يەهودای پيئەوہیە. لە خوداکانى هیند و چین و ژاپۆن هیچ خەبەرئیکم نىيە. هەر واکە نووسەر و شاعیر و فیلسوفەکانیان نانسەم. بەلام دەزانم ئەگەر ئەم خودایانە مोजزەيەکیان هەبا ئەو هەموو هەژاری و زەلالەتە لەوئ نەبوو. فکەرەکانى ئيمە لەگەل دنياى رووناکبیری روژئاوادا گری خواردووہ. هەموو پەيغەمبەر و ئایدۆلۆژی دانەر و نووسەری خوڤەويستى ئيمە لە روژئاواوہ هاتوون. رەنگە هەستە ئاشقانەکان و مروقدۆستیکەشمان هەر لەويئەوہ سەرچاوەی گرتووہ و لەگەل ئەم هەوايە تیکەل بووہ.

نە مزگەوتەکانى ئەو سەرزەوينەى لى دەرکراوم و نە کەليساکانى ئيرە، هيجکاميان هەست و هەواى دينى و ئاسمانى لە مندا پيک ناهينن. پيم وەکوو ناوہندى فەرماندارى مەلا و قەشەکان دى. و دۆعاکان هەموو فەرمان بۆ گەوجاندنى خەلکى هەزار. بە دەگمەن دەولەمەنديک لەوئ دەبينى. فەرماندارەکانى ئيرە خزمەتکاری دەربارەکانى ئەوانن.

هەر سووچيک لە ميچى بەتالى ژووہرەکەم، دەمخاتە بیری ويئەکانى ئەو کە هەموو شەويک کاتى خەو بە ماتبوون لەو سووچە ئەو ويئەانەم لەوئ نەقش کردووہ. هەموو ئەم ديمەنانە و تەنانەت خەوہکانم، خۆم سازم کردوون. دنيايەكى خەيالى بۆ تاقت هينانى ئەو بەشەى ژيانى راستەقینەى روژانە.

ئاويتەم لە ژووہرەکەمدا نىيە، لە ديتنى خۆم بيزارم. ئەگەر پيم وابى رەنگە ئەو بينم لە شيشەى ويتيرينى دوکانيکدا چاويک لە ويئەى مشەوہشى خۆم دەکەم. بۆ ئەو چ جياوازييەكى هەيە کە من چۆنم. من هەميشە بە شيوہيەک ئەو دەبينم کە لە ميشکەمدا نەخش کراوہ.

هەميشە دلەم خوازيار بووہ کە کەويئليکى چکۆلەدا، لە سەرزەوينيکى نەناسدا، وەکوو کەسيک کە نگابان، يان چاوديرى مەزرايکە، ژيابام. دەنگى ئازاردەرى کەس نەبيسم و چاوم بە گەوجيک نەکەوئ. دانيشم و بە تەماى ئەو بۆم و بزەنم کە روژيک دى.

چ دەبوو ئەگەر پەنجەرەيەکم بەرانبەر مالەکەى هەبووا و سيبەرەکەيم لە پشت پەردەکەوہ تەماشاکردبا.

له كاهى سووچى مهيدائىك، ئەو شويتەى كه هيندى جار دلتهنگييه كانم ده به مه ئەوى، له جىگايه كى چۆل دانىشتووم كه بيت. ئەو هيچكات جگه له نيو خەلكدا من نابىنى. وه كوو نه يه وى قسه يه ك له نيواندا بكرى، به لام ئەمجاره قه بوولى كردوو.

دى، كراسيكي پر له نه خشى گولى ده شته كانى له به ردايه. خۆم له نيو ئەو گولانه دا ده بينمه وه. راکشاوم و دهنگى كه وه كوو ور كه سۆزهى چۆمه كانى به هاره، گويم نه وازش ده كا و ناز كردنى پىستى بالى ده مباته ئەوپه رى خۆشى خه يال كه وه.

چاوم له په رداخه شه رابه كهى ده ستمه وه ده خزىته سهر فنجانه قاوه كهى به رده مى و له لاپالى روومه تيدا ده وه ستي كه به بز هيه كه وه له خيابانه كهى ته نشتى ده روانى. ئەو قسانهى كه سهد جار به سهد شيوه بو خۆم دووپات كردوو ته وه له زه ينم دا دووباره ده بنه وه.

- (ده مه وى رازىكت بو بليم. گهرچى ته نيا په يوه ندى به منه وه هه يه، به لام چونكه سه بارهت به توه ده بى بيزانى.. به نيازى هيچ وه لامىك نيم. نيازى من گوته كه يه. ده بى بليم كه چۆن ئەم هه موو ساله له ئاگرىكدا ده سووتيم كه تو هه لت كردوو. يا باشتىر بليم خۆم هه لم كردوو و تۆم كردوو ته بيانو. خۆزگه ئەورۆ توانيبام جوانترين شيعرى دنيا م بۆت خويتنباوه. خۆشترين موزىكى دنيا م له گه لت بىستبا. تو ئەو هه موو ساله له گه ل من بووى. له گه لم ژياوى، له هه موو شتىكدا شه رىكم بووى. ئەمه رازى گه و رهى ئىنسانه كه ده توانى له دللى يه يكي دىكه دا هه موو كات جوان و دلرفين و ئاشق جى خۆش كا. ئەمه جوانى ئىنسانه كه ده توانى له دنيا يه كدا كه خوى ئاگاي لى نيه بژى. ژيان له بوون و هه ستي ئەوانى دىكه دا. زيندوو و جوان و ئاشق. ئەم گوتهى من نه رازىكى ساده كه سپاسيكي بى سنوره بو ئەو شتهى كه به منت داوه. رازى خۆشه وىستى. ئاشق بوون به بى هيچ نيازىك. فيربوونى تا قهت هينان. فيربوونى خۆشگه ره ك بوون، به بى چاوه روانى كه رامه تى دۆست...)

فنجانه قاوه كهى له سهر ميزه كه نه ختىك كشانده وه و ههر به و بز هى سهر ليوه وه گوتهى: هه ي بو بيندهنگى؟ شتىك بلى!

گوتم: ده مه وى رازىكت بو بليم كه سه بارهت به توه.

هه ستيك له شه رم و خه م له روانىيدا بوو. قسه كهى پى برىم. ديسان ههر ئەو نىگا كه ئەم چهند ساله گىرودهى كردبووم، ئەو نىگا كه ئەو شه رابه بىست سالهى به گيانى مندا كردبوو. هه ستي له هه وادا فرىدران داىگرتم.

- ئەگەر پەيۋەندى بە منەۋە ھەيە، دەزانم! ھېچ مەلئ، ھەروا باشتەر!

لە ناکاۋ بېدەنگىيە كى قورس بالى بەسەرماندا كېشا. نازانم چەندى خاياند. من چاۋم لە دەستە كانم بوو و ئەو ماتى پەنجەرە كە بېوو. ئاخىر چۆرى قاۋەكەي كىردە سەر زبانى و ھەستا. بە دابى جيا بوونەۋە بۇ چىرەكە يەك گۇناي دا لە گۇنام و رۇي. رۇي و باخى گولەكانى دەشتى لە گەل خۇي برد. رۇي و خورەي جۇگە بەھار يىھەكان و بۇنى ناسكى پىستى لە گەل خۇي برد. من بەجۇرىك گۇچ بېووم كە تەنانت نەمتوانى ھەستم ھەتا بەر دەر كە لە گەل بىرۇم. رۇي و منى لە تارىكى خەستىكدا كە داىگرتېووم، تەنيا بەجى ھىشت. قسەي نەگوتراۋ. ووشەي بەجى ماۋ لە زەيندا. دەستيان كىرد بە جاۋىن و گەنداندى خانەكانى مېشىكى من و پىش ھەر شتىك ھىرشىيان كىردە سەر بەشى عەقل و لۇژىك.

لەۋكاتەۋە ھەموو شتىك گۇراۋە. پەنام بە شەراب بردوۋە. پەنام بوۋەتە كوچە و كۇلانەكان و تونىلەكانى مېترۇ. سەرانسەرى شەۋ لە دنيايە كى سىحراۋىدا دەخولېمەۋە و وىنەي ئەۋ بە دوۋى خۇيدا دەمكىشى. گىرنگ نىيە لە كوئىم. ئەۋ لە ھەموو شوپىنىك لە گەلمە. رىق لە ھەموو شتىك و ھەموو كەس جگە لە ئەۋ داىگرتووم. بەر لە روون بوونەۋەي دنيا، پەنا دەبەمەۋە ژوورەكەم و ھەتا دووبارە تارىك بوونەۋە، دەخەۋم. ئىتر چاۋەرۋانى دىتنى سىبەرى سەر پەردەكە دانانىشم. منىش بوومەتە يە كىك لە شەست ھەزار شىركە لەبەرى سەر خۇشى ئەم شارە. سى مانگە كىرئ خانوۋەكەم نەداۋە، بىرپارە سبەي بىن و فرىم بەدەنە دەرەۋە. خەم نىيە. ھەرچۇنىك بى ئەۋ شەۋ ئاخىر شەۋى مەنە.

لەم ئاخىرانەۋە زىاتىر ھۇگرى "زان" بووم. پىكەۋە قسەي بى ماناى مەستانە دەكەين. زان جۇرىك كەپسولى ھەيە ۋەكوو شىشەي ئاۋى موقەتەرە. سى سى ئاۋى بىرەنگ.

- بە يەك كەپسول بىست و چوار سەعات دەخەۋى، دوو دانەي بىھۆشت دەكا. من دوو دانەم بەتاقى نەكردوۋەتەۋە. سىيان بخۇي بۇ ھەتاھەتايە دەخەۋى. من سى دانە بە ھېچ كەس نافرۇشم.

- لە كوئى دىتى؟

- زىرەكى مەكە مەسئۇ! ئەتۇ دۇستى مەنى.

ئەۋ شەۋ ئاخىرىن شەۋى مەنە. مۇمىك ھەلكىردوۋە. بە ئاخىرىن قەرەپولەكانم شەرايىك كىرپوۋە. دواى شەش مانگ سەرلېشىۋاۋى، دووبارە بۇ دىدارى سىبەرەكەي سەر پەردەكەي پىشت پەنجەرەكە ھاتوومەتەۋە. دەمەۋى ھەموو ئاشقانەكانم لە گەل تۇ بىلمەۋە. لە گەل تۇ كە لە بەفر و رچەدا لە گەلم بوۋى، لە گەل تۇ كە لە كارخانە و كوچە و كۇلان لە گەلمدا ھاتى. لە ھەر ھەنگاۋىكدا رازىك بۇت گوت. قسەيەك لە ئەفەين. ئەفەينىك كە لە گەل تۇ گىرئ درابوۋ. ووشەگەلىك كە بۇ تۇ بوون. نە، نەھاتە سەر زمان. نەت

بيست. ئەمشەو بەلام تاقەتى ھىچ قەدەغەيەكم نىيە. شەو، شەوى منە. خەلۆھتېك لەگەل تۆدا و گوتنى ھەموو ئەوانەى كە دەمەويست بىلېم و نەبوو. بەلام لەبەر خۆمەوہ بو تۆ گوتن ھەبوو. دەببىسى، يان دەخوئىتتەوہ؟ نازانم. من دەبى ئاخر قسەكانم بو بكام.

بەر لەوہ كە ئاخر پيالە بخۆمەوہ دەبى ئاخرين قسەكانم بنووسم. جگە لەمە ھىچ شتېكى دىكە بايەخى نىيە. تۆ سېبەرى سالاھەكانى ژيانى منى. من ئىتر لە روانين بو ئەم پەنجەرە و ئەم سېبەرە، لە سەرگەردان بوون لە كۆلانەكانى شەودا ماندوو بووم. دەزانم ناخوئىتتەوہ، كە واىە بو كى دەنووسم. ئەگەر ئەو نەخوئىتتەوہ، ھەموو دنياش ئەگەر بىخوئىتتەوہ، ھىچ بايەخىكى بو من نىيە. چەند سەد جار ئەم گوتەم بو خۆم دووپات كەردووتەوہ. "وېران بى ئەو دنيايە كە تۆى تپيدا نەبى."

من سى جار، ھەر جار يەك دانە كەپسولم لە ژان كرىوہ، بەلام ھىشتا نەمخواردووہ و ئەو شەو ھەر سى دانەم لە پيالەيەكى شەراب كەردووہ و دامناوہ بو ئاخر شەو، پاش نووسىنى ئەم ھەلېت و پەلېتانه، پاش كوژانەوہى ئەم مۆمە بە سلامەتى ئەو و بو بەجىھىشتنى ئەم دنيا بوگەنيوہ ھەلىقۇرېنم و بو ھەمىشە بخەوم.

ئەو شەو پىرەمىردە كە لە سەر كورسىيەكەى لە رېرەوہ كەدا نەبوو. ھاوسىيەكەى بەرانبەرم لەبىرى چووہ چراكەى بكوژىتتەوہ. ئەوشەو قەت سىبەرەكەيم نەدیت. رەنگە ئەوئىش مەستانە خەوتبى.

خۆكوشتن چىيە جگە لە نووسىنى كۆتايى چىرۆكىك كە خۆت ژياوى؟

تەيفور ژانويەى ۲۰۱۷